

Upravništvo: Ljubljana, Knašjeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelek: Ljubljana, Seienburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“... vsak ponedeljek jutraj... roča se posebej in velja po post prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno
Uredništvo: Ljubljana: Knašjeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

MADŽARSKA BLAMAŽA V ŽENEVI

Enotna fronta proti madžarski manjšinski politiki — Tudi Italija je pustila Madžarsko na cedilu

Zeneva, 23. septembra. d. Včerašnja debata v politični komisiji Društva narodov je dala zastopnikom Male antante dobrodošlo priložnost, da so pojasnili dejanske razmere med Madžarsko in državami Male antante glede na manjšinsko zaščito. To priložnost je dal madžarski delegat Tibor Eckhardt, ki je prekoračil meje, določene v politični komisiji za manjšinsko debato in ki je svoje izjave o manjšinah porabil za utrditev svojega strankarsko-političnega stališča na Madžarskem. Tako vsaj presojajo v Ženevi njegove izjave in s tega vidika sta mu tudi odgovorila francoski delegat Massigli ter italijanski delegat baron Aloisi. Toda niti na Madžarskem ne bodo našli Eckhardtovi napadi proti Rumuniji pozitivnega odmeva, če bodo madžarski listi o njih poročali pošteno. Ostra zavrnitev rumunskega poslanika Antoniaida je izemantirala izjave madžarskega delegata in prave namene skrbi madžarske vlade za madžarske manjšine v državah Male antante je jasno, in povsem primerno obrazložil jugoslovanski stalni delegat pri Društvu narodov Konstantin Fotić.

Madžarska na razpotju

Pariz, 23. septembra. AA. Havas poroča: »Temp« prinaša članek pod naslovom »Madžarska in Srednja Evropa«. Pri članku obravnava razmerje med Madžarsko in njenimi sosedmi. Italijansko-madžarski sporazum se je sklenil v dobi zблиžanja med Italijo in Nemčijo, ko se je italijanska diplomacija zavzemala za revizionizem, napetost med Italijo in Nemčijo zaradi dogodkov v Avstriji je pa to politiko popolnoma podrla.

Madžarska bo najbrže pristljena izbirati med prijateljstvom z Italijo, ki ji je doslej prineslo dragocene koristi tako na političnem, kakor na gospodarskem polju in brez katerega Madžarska pač ne bi mogla dolgo zavzemati sedanega mesta v srednji Evropi, in med sporazumom med Nemčijo, ki bi pa po sili razmer napravil iz nje podrejenega agenta nemške hegemonije v Podunavju. Članek zaključuje, da je v interesu Madžarske, če se pridruži tistim, ki delajo za obnovu srednje Evrope.

Gospodarsko sodelovanje z Nemčijo

Sestava gospodarskih odborov za izpolnitev trgovinskih stikov med našo državo in Nemčijo

Beograd, 23. septembra. 6. V trgovinski pogodbi med našo državo in Nemčijo, ki je bila sklenjena 1. maja, določa čl. 31, da ustanovi vsaka izmed obeh pogodbenih držav svoj gospodarski odbor z nalogo, da na podlagi stalnih neposrednih stikov z oblastmi in gospodarskimi krogi vsake izmed obeh držav proučujeta vsa vprašanja, kako bi se povečala možnost plasiranja nemškega blaga v Jugoslavijo in jugoslovanskega v Nemčijo. Nadalje naj proučita učinke določb, ki bi mogle nepovoljno vplivati na izvoz ene izmed pogodbenih držav. Zaključni protokol tudi določa, da imata ta dva odbora posvetiti vso pozornost vprašanjem, kako naj bi se prilagodile gospodarske panoge v Jugoslaviji, da bodo proizvajale blago, kakršno bo čim bolj primerno za uvoz v Nemčijo.

Na podlagi omenjenega člena trgovinske pogodbe je nemška vlada sestavila naslednji odbor: predsednik Sarow, ravnatelj gospodarskega ministrstva; člani: Maks Müller, svetnik ministrstva za prehrano in kmetijstvo; Viljem Seidel, svetnik finančnega ministrstva, Hermann Reinhard, svetnik gospodarskega ministrstva, Klodius, svetnik zunanjega ministva. Valter Hess, tajnik nemškega poslanstva v Beogradu, Karl Schnurr, tajnik nemškega poslanstva v Budimpešti. Jugoslovanski odbor je sestavil minister za trgovino in industrijo Demetrovič takole: predsednik Milivoje Pilja, načelnik trgovinskega ministrstva; člani: dr. Milan Lazarevič, načelnik trgovinskega ministrstva, Milan Novakovič, načelnik kmetijskega ministrstva, ministerialni svetnik Radmilo Bujdič, dr. Ivan Božič, tajnik zunanjega ministrstva, dr. Milutin Petrovič, šef urada za kontrolo nad izvozom živine, Edo Markovič, generalni ravnatelj PRIZADA, Milan Antula, šef oddelka trgovinskega ministrstva. Generalni tajnik odbora je Zvonimir Janković, šef kabineta trgovinskega ministrstva.

Pred važnimi odločitvami ženevskih diplomatov

Prihodnji dnevi bodo prinesli razčiščenje v pogajanjih za zaključitev vzhodnega pakta

Pariz, 23. septembra. d. Na včerašnji seji vlade pod predsedstvom predsednika republike Lebruna je zunanji minister Barthou podrobno poročal o diplomatskem položaju v Ženevi, predvsem pa o vstopu Rusije v Društvo narodov, o zagotovitvi neodvisnosti Avstrije na podlagi mirovnih pogođ, sklenjenih v Versaillesu in Saint Germainu, o pogajanjih za zaključitev vzhodnega pakta o medsebojni pomoči, kakor tudi o pripravah za francosko-italijanske razgovore v Rimu.

skušali doseči mir v vzhodni Evropi po drugi poti. Sedaj gre predvsem za to, da se ustvari jasen položaj. Če bo Poljska priznala prednost zvezi z Nemčijo in če bo svojo bodočnost vezala z njo, bo morala Francija pač izvajati potrebne posledice. Litvinov je poljskemu zunanjemu ministru Becku predlagal v Ženevi politično in gospodarsko sodelovanje Rusije in Poljske, kar je podprla tudi francoska diplomacija, proti pričakovanju pa Beck ni hotel pričeti pogajanj o tem ruskem predlogu. Iz tega odklonilnega stališča Poljske napram francosko-ruskim pobudam sklepa, da korakata poljska in nemška vlada v svojih diplomatskih pogajanjih v isti smeri. Prihodnje dni bo Barthou in Litvinov proučila možnost vzhodno-evropskih regionalnih pogođ pod rusko-francoskim jamstvom. Na francoski strani pričakujejo, da bodo ti razgovori v Ženevi imeli pozitivne uspehe.

Bodoče sodelovanje Rusije v Društvu narodov ocenjuje vodja francoske zunanje politike kot činitelja, čegar pomen bo za organizacijo evropskega mira zelo velik. Načrt Litvinova, po katerem bi se jamstva za mir ojačila s sistemom pogođ o medsebojni pomoči in z osnovanjem stalnega mirovnega sveta v Ženevi, je identičen s stremiljmi Francije. Francoska politika ni naperjena, kakor tudi ruska ne, proti nobeni evropski veselili. Ako se bo Poljska, ki je sklenila z Nemčijo zaupne dogovore, izognila sodelovanju pri vzhodno-evropskem paktu o medsebojni pomoči, bosta Francija in Rusija

Pariz, 23. septembra. AA. Francoski zunanji minister Louis Barthou je odpotoval nocoj v Ženevo, kamor bo prispel jutri zjutraj.

50 ljudi v plamenih

Tragedija brezposelnih v češkoslovaškem premogovniku — 27 ljudi opečenih do smrti

Katovica, 23. septembra. d. Na ozemlju premogovnika pri Rudu, približno 800 m daleč od nemške meje, so je včeraj pripetila grozna nesreča. Odpadke, ki jih izločujejo v separaciji od dobrega premoga, po večini prah, med katerim pa so tudi kosi premoga, odvažajo z vagoni na poseben kraj. Te vlakne spremlja običajno množica brezposelnih, ki se preživljajo na ta način, da izkoplavajo iz teh odpadkov posamezne kose premoga ter jih prodajajo. Ko so tako včeraj spremljali vlak s premogovnimi odpadki, je nekateri svignil iz enega izmed vagonov ogromen plamen 15—20 metrov visok in 20 m širok. Čeprav je plamen trajal samo štiri sekunde, so bile posledice katastrofalne.

nastal pri gašenju premoga. Pri požarku, da bi strgal obkole s telesa so si mnogi nesrečnozi odrgali tudi cele kose meči. Obupno kricanje nesrečnežev se je čulo v 600 m oddaljeno vas, odkoder so takoj prihitele reševalci pod vodstvom počiškega poveljnika. Smrtno novanje je bilo razsujenih 27 oseb, hušje 18, ostali pa lažje. Nesreča je brzokone nastala, kor so vsled neprevidnosti na premozg naložili tudi žareč pepel, zaradi česar v notranosti nastali premogovni plini miso mogli uhajati čer so eksplozirali.

Ostavka zagrebskega župana

Zagreb, 23. septembra. 6. Glede na dolobce novega zakona o mestnih občinah, po katerih državnii in samoupravni uslužbenci ne morejo biti predsedniki občin, je dr. Ivo Krbek podal ostavko kot župan, ker stopi jutri novi zakon v veljavo.

Obsedno stanje v Španiji

Madrid, 23. septembra. d. Vlada je z današnjim dnevom proglasila nad vso Španijo obsedno stanje.

Sestanek gospodarskega sveta Male antante

Določitev stališča Male antante za pogajanja v gospodarski reorganizaciji Podunavja

Beograd, 23. septembra. p. Konferenci gospodarskega sveta Male antante, ki bo jutri pričel svoje delo v Beogradu, se pripisuje poseben pomen, ker bo morala proučiti praktične uspehe sklepov prejšnjih konferenc, ki so stvarni, kar najbolj dokazujejo statistike o povečanju izmenjave blaga v prvih devetih mesecih letošnjega leta med Jugoslavijo in Češkoslovaško ter Rumunijo in Češkoslovaško, in bo morala na podlagi svojih ugotovitev izvesti gotove korekture teh sklepov, v kolikor se je pokazalo potrebno.

Dunavu, sodelovanje poštinih in brzovajnih uprav, poštinih hranilnic itd. Razen s temi zadevami, ki se tičejo čisto notranjih odnosov med državami Male antante, se bo moral gospodarski svet baviti na svojem zasedanju v Beogradu v zvezi s pogajanjii, ki se vodijo v Ženevi, tudi s predlogi za gospodarsko reorganizacijo Podunavja, ker se neposredno tičejo gospodarske politike Male antante, pri čemer ima odločiti skupno stališče za bodoča pogajanja z drugimi prizadetimi državami. Mala antanta je poslovala naglo in učinkovito. V gospodarski pogledu je dala najlepši vzgled drugim državam srednje Evrope ter pokazala tudi pot, po kateri bi imele iti, da bi prišle do končnega cilja, do ureditvenja velike gospodarske federacije podunavskih držav.

Poleg zelo važne analize dosedanje bilance gospodarskega sodelovanja se bo moral gospodarski svet Male antante baviti z vsemi aktualnimi vprašanji gospodarskih odnosov med državami Male antante, kakor so povečanje izmenjave blaga, prometna politika v zvezi s plovnobna

Zbor ferijalcev na Bledu

15 let dela koristne splošne dijaške organizacije, katere početki segajo že v predvojne čase

Bled, 23. septembra. V vrsti društev, ki delujejo za jugoslovansko edinstvo, se mora na prvem mestu imenovati dijaško društvo Ferijalni savez. Početki tega društva, ki se je najprej imenovalo Počitniška zveza in ki je izšlo iz vrst Preporodovcev, segajo daleč nazaj, v predvojno dobo. Smoter same organizacije je bil, da slovenski Preporodovci potom potovanja spoznavajo svoje najbližje sosedne, Hrvate in Srbe, in da na ta način propagirajo idejo zedinjenja vseh Jugoslovencov. Organizacija sama je bila revolucijonarna značaja, ki ga je pa izgubila, ko so se ob polomu habsburške monarhije vsi Jugoslovenci uedinili v lastni državi. Delovanje društva se je iz Slovenije kmalu razširilo preko vse države. Namestu starega imena je dobilo društvo ime Ferijalni savez, revolucionarni program pa je zamenjal z novim; osnovna ideja, na potovanjih se medsebojno spoznavati, pa je ostala kot vodilna nit. Potovanja naj bodo glavno sredstvo, da se dijaštvo spoznava, da spoznava svojo domovino, da se na ta način vzgoji v nacionalno trdne značaje, da iz njih postanejo vredni in koristni državljani. K temu svojevemu osnovnemu programu je organizacija dodala še kulturni in socialnoekonomski del, tako da deluje konstruktivno na vseh področjih. V tem smislu se je društvo lepo razvijalo in beleži danes prav zavidljive uspehe.

meni danes eminentno važno institucijo in vzgojni faktor v vzgoji jugoslovanskega dijaka. Kongresistom želi čim boljših uspehov pri delu in najlepših vtiskov z Bleda. Besede dr. Mihelaka so zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem.

V tem letu slavi organizacija petnajstletnico obstoja in da se ta čim dostojneje proučavi, je upravni odbor Ferijalnega saveza sklenil, da bo jubilejni kongres organizacije v njeni zibelki, v Sloveniji. Kot mesto kongresa je izbral odbor naš divni Bled, da a tem še bolj podkrepi značaj proslave. Lepo vreme je omogočilo, da so pristišli na kongres ferijalci prav iz vseh delov države, od Vardarja, Dunava, Bosne in Jadrana, da s skupnim nastopom manifestirajo ferijalno idejo in jugoslovansko edinstvo.

Za njim so pozdravili kongres še gg. inspektor Zarič, inspektor Vrhovnik, župan Vovk, ga. Jovičičeva in g. dr. Maček Viktor, odvetniški koncipient iz Ljubljane, v imenu omega kadra starih ferijalcev, ki so že izven vrst aktivnih članov. Žal mu je, da ne more pozdraviti kongresa tudi v imenu nenadno preminlega pokojnega dr. Janžeta Novaka, ustanovitelja društva in njegovega prvega ideologa. Ferijalci so počastili njegov spomin stoji z vzklikom Slava! Kongresu želi govornik mnogo uspehov in obljubeje, da bo ta stari kader vedno stal ob strani mladim ferijalcem tako z nasveti kakor tudi s pozitivnim delom.

Kongres je otvoril ob 9. dopoldne v lepi dvorani blejskega Sokolskega doma predsednik upravnega odbora Ferijalnega saveza profesor g. Radoje Knežević iz Beograda. Pozdravil je zastopnika Nj. Vel. kralja, kapetana I. klase g. Petrovičana, na to pa so se odposlale vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravne brzojavke ministru prosvete g. Iliji Šumenkoviču, ministru za trgovino in industrijo g. Juraju Demetroviču in prosvetnemu ministru g. Ognjanju Kuzmanoviču. Nadalje je pozdravil zastopnika ministra prosvete prosvetnega inspektorja g. Prvislava Zariča, zastopnika notranjega ministra in bana dravske banovine, prosvetnega inspektorja g. Vrhovnika Frana, župana občine Bleda g. Antona Vovka in zastopnico glavne uprave Proforskega društva profesorico go. Katarino Jovičičevo in vse ostale goste in delegate. — V nadaljnjem je podčrtal delovanje društva v zadnjih petnajstih letih. V vsem delovanju organizacije se jasno vidita dve periodi, prva od l. 1919. do 1929. in druga od l. 1929. pa do danes. Prvo periodo je treba smatrati kot mladostno dobo društva, ko so se še snovale podružnice in ko je moral ves ferijalni pokret odstraniti nešteto ovir, da se je mogel čvrsto ukoreniniti in razširiti. Jasno je, da je bil začetek skromen, toda člani so se z veseljem oprileli dela in na kongresu v Sarajevu l. 1921. so se pokazali prvi večji uspehi. Kasneje je v društvenem delovanju nastal zastoj zaradi notranjih društvenih premirov, dokler se ni l. 1929. začelo za ves pokret zanimati Proforsko društvo in ni prevzelo vodstva v svoje roke, saj je pretežna večina članstva srednješolsko dijaštvo. S tem je nastopila nova doba v društvenem delovanju. Ministrstvo prosvete je izdalo nova pravila, katerih jedro je, da morajo izraziti dijaško društvo voditi ljudje, ki so v neposredni zvezi s šolo: učitelji in profesorji. V društvu so se notranje razmere zadovoljivo uredile, uspehi niso izostali, tako da danes lahko s ponosom gledamo nanj.

Nato so še pozdravili kongres prof. g. Vladimir Lapašine v imenu ljubljanske sekcije Proforskega društva in profesor g. Planina iz Kranja v imenu direktorja kranjske gimnazije. Kongresu so poslali pozdravne brzojavke občini Bol in Jelsa, sreski načelnik iz Radovljice, g. Korenčič, načelnik srednjega šolstva pri ministru za trgovino in industrijo in direktor mariborske klasične gimnazije dr. Mastnak.

Zatem se je prečitalo poslovno poročilo za preteklo poslovno leto, iz katerega posnemamo da je društvo delovalo v vseh smereh prav zadovoljivo, čemur je mnogo pripomogel agilni predsednik prof. g. Knežević. Izdelala so se nova pravila in poslovnik, kjer je določeno, da se poleg obstojećih devetih oblasti društva po banovinski ustanove še posebne akademski oblasti v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Na ta način so se akademiki popolnoma oddelili od srednješolske, sama administracija pa je s tem pridobila, ker je mnogo olajšana. Kakor vsako leto, tako so se tudi letos povsod po večjih mestih osnovala zavetišča, ki nudijo dijakom brezplačno prenočišče; v tem pogledu se še beleži napredek, ker je društvo kupilo precejšnjo množino postelj. Tudi letovališča-kolonije go glede na prejšnja leta izkazala vidno izboljšanje. Vsega je bilo 5 kolonij, in to pri Sv. Stevanu, v Orebiču, Bolu, Jelsi in Škofji Loki. Pri Sv. Stevanu se gradi velika stavba, kjer bo nastanjena stalno vsako leto dijaška kolonija. Tudi posamezne oblasti so pokazale lepe uspehe, najlepše pač dravska, kjer je ferijalni pokret najbolj razširjen in jo vodi neumorni delavec g. dr. Mihelak. Denarno stanje je prav zadovoljivo, kar znači, da je organizacija na čvrstih temeljih in da ima dobro vodstvo. Članstva je letos preko 20.000; od l. 1927. se je povečalo za 100%.

Poročilo je bilo po krajši, a stvarni debati soglasno sprejeto. Med tem je verifikacijski odbor overil delegate in se je prešlo na ostali dnevi red, na volitev različnih kongresnih odborov. Nato je predsednik nadzornega odbora prečital poročilo in predlagal razrešitev, ki je bila podeljena soglasno. S tem se je dopoldansko zasedanje prekinilo in se nadaljevalo popoldne.

Takoj po popoldanski otvoritvi je predsednik g. Knežević razjasnil, da je po žrebu izpadlo iz odbora 7 članov, katere bo treba na novo izvoliti v soglasju s pravili. Po kratkem posvetovanju je bila predložena ena sama lista, ki je bila soglasno sprejeta. Predsednik ostane še nadalje prof. g. Knežević.

Vse ostalo delo kongresa je poteklo v složenem sodelovanju vseh. Razpravljalo se je o notranjih društvenih zadevah in o smericah za bodoče društveno delovanje, tako da so se ferijalci razšli z zadovoljstvom in z novimi mislimi za delo. Jutri bodo udeleženci kongresa napravili izlete v Vintgar in v Bohinj, da se po duševnem delu malo razvedre in si ogledajo naše najlepše kraje.

Sam kongres je bil izvrstno organiziran. Za prenočišče in hrano je poskrbel g. Kenda v Park hotelu. Seveda je največ dela izvršil predsednik dravske oblasti Ferijalnega saveza g. dr. Mihelak.

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Žrtve jetike v Mariboru

Med umrlimi za jetiko je 30 odstotkov delavcev

Maribor, 22. septembra. Državni protituberkulozni dispanzer v Mariboru, ki ga vodi specialist dr. Valentin Varl, je objavil zanimivo statistiko o umrljivosti za tuberkulozo v mestu Mariboru za 5 let nazaj. Po teh podatkih je bilo v Mariboru v tem času med umrlimi na tuberkulozo 30 odst. delavcev, 21 odst. obrtnikov, 17,5 odst. železničarjev, 12,5 odst. uradnikov, 10 odst. zasebnikov, 5 odst. dijakov in 4 odst. učiteljev. Čeprav je ugotovljeni odstotek delavcev, ki so umrli za jetiko, zelo visok, vendar ta številka ne ustreza povsem dejanskemu stanju. Mariborsko delavstvo stanuje povčelnih izven mesta v cenejših stanovanjih in zato ne pridejo vsi pri statistiki za mesto Maribor v poštev. V resnici pa je mnogo več jetike med delavstvom, ki dela za minimalne mezde v nezdružljivih obratnih prostorih, v orahu, brez zadostne ventilacije. Protituberkulozni dispanzer bo imel prav pri pobujanju jetike med delavstvom še mnogo dela.

Dispanzer, ki ga je ustanovila in spočetka vodila Protituberkulozna liga, je pred štiri leta prešel v državno upravo. Pri zdravstvenem domu se je ustanovil poseben oddelek za jetiko s postajo za pnevmotoraks in za drugo terapijo tuberkuloze. S tem je bilo mnogo pomagano predvsem siromašnim rekonvalescentom, ki se vračajo iz bolnic in sanatorijev, ker lahko na ta način ambulatorno brezplačno nadaljujejo zdravljenje. Dispanzer je uvedel obvezno reakcijo sedimentacije krvnih teles, ki jo je napravil v 2522 primerih, in si pridobil mnogo izkušenj v pogledu te važne reakcije. Dispanzer živahno sodeluje tudi s postajo za rekonvalescente, ki posluje pri ekspozituri O.U.Z.D. Lani je dispanzer pregledal 1266 bolnikov in 1288 bolnic in ugotovil pri prvih 285, pri drugih pa 258 primerov odprte tuberkuloze. Umernih pnevmotoraksov je izvršil 338, obsevani 274, obiskov na domu 190.

Smrtna nesreča kolesarja

Pri Novi gori sta zadela drug v drugega dva kolesarja, izmed katerih je eden zaradi počene lobanje izdihnil na kraju nesreče

Novo mesto, 23. septembra. Danes je Društvo kmečkih fantov in deklet v Gotni vasi priredilo kolesarsko dirko na Gorjance, pri kateri je startalo 7 dirkačev. Kmalu popoldne se je natočil v Vinjo vas nakupovat ježice 22letni posestnikov sin Anton Turk iz Gornje Težke vode, ki se je okrog pol 16. vračal proti domu. Na poti je naletel na državni cesti pri Novi gori ob kilometrskem kamnu 801 na dirkača Riflja, uslužbenca pri tvrdki Pavčič v Novem mestu. Ker je Turk

vozil po napačni, levi strani, sta oba trčila v polnem zaletu skupaj. Turku, ki je odletel daleč s kolesa na cesto, je ob padcu počila lobanja ter je obelzjal takoj mrtve, medtem kose je Rifelj onesvestil. Na kraju nesreče poslani vojaški avtomobil je ponesrečenca prepeljal v neko gostilno v Gotni vasi, kjer se je Rifelj zavedel in nadaljeval pot sam v mesto. Tragično umrlega Turka so prepeljali njegovi starši na dom.

Neumorno delo prekmurških akademikov

Letos pomladi so združili prekmurški akademiki klub, ki je v tem kratkem času pokazal zelo veliko delavnost in postal činitelj, ki bo imel pri ustvarjanju bodočih razmer v Prekmurju velik delež.

Ustanovni zbor Kluba prekmurških akademikov se je vršil 3. aprila. Iz poročil raznih funkcionarjev, ki so na obnem zboru pretekli tork v Murski Soboti referirali o delu, je razvidno, kako je klub program, ki si ga je nadel aprila, izvedel v teku počitnic. Tajnik je poročal, da je klubovo članstvo od ustanovitve naraslo za 80 odst. Izgubil je klub enega člana, in sicer predsednika g. Skrlaka, ki mu je potekla doba dveh let po absolutoriju, ko pravila ne dopuščajo več članstva. Koliko stikov je navezal klub v tem času z javnostjo, je razvidno iz seznama odposlanih dopisov, katerih število je doseglo 1009. Blagajnik je poročal o denarnem prometu. Glavni dohodki so bile podpore, glavni izdatki pa financiranje klubove delegacije, ki je šla v Beograd intervenirat za popolno gimnazijo v Murski Soboti, in založitev zemljevida Slovenske krajine.

Izmed odsekov sta najvažnejša statistični odsek za gimnazijsko akcijo. Načelnik statističnega odseka je poročal, da je odsek sestavljen natančno pregled področij, ki se najpreuč, in svoj elaborat razposlal med člane v obliki vprašalnih pol, ki naj jih oddajo pred odhodom na kraj študija letos v jeseni. Za zbiranje statistik pri uradih je klub prošil za dovoljenje pri banski upravi. Akcija za popolno gimnazijo v Murski Soboti je absorbirala največ sil v klubu, zato je med vsemi poročili odsekov zavzelo to največ časa in sprožilo največ debat. Na 25 tiskanih straneh je bilo popisano delo treh mesecev letov, resolucij, prosjačenj, shodov, govorov, pogajanj, dopisovanj, delegacij in vozarjenja s kolesi in motorji, kar je dalo 15.000 podpisov za popolno gimnazijo v Soboti, zbranih v 300 strani obsegujoči knjigi z naslovom »Žeja prekmurjskega ljudstva ob 15letnici osvobodjenja«. Uvod v knjigo je nagovor na Nj. Vel., odnosno na ministra prosvete. Po en izvod te knjige je izročila klubova delegacija dvornemu maršalatu in ministru prosvete. Delegacija se je vrnila iz Beograda z najlepšimi nadami, vendar do danes še ni ustreženo želji prekmurjskega ljudstva. Pri zbiranju podpisov za popolno gimnazijo so nudili akademikom veliko pomoč zlasti učitelji, deloma pa tudi gimnazijci.

Predsednik je v poročilu podal pregled vsega dela s posebnim oziranjem na smernice, za katere se je odbor odločil v začetku poslovnega leta. Socialno delo vrši klub s snovanjem samostojnega sklada za podpiranje siromašnih študentov. Za sklad so že dan prispevki in klub je že dal posojila. Na kulturnem področju pa je klub izkazal v tej poslovni dobi z izdajo zemljevida Slovenske krajine. Izdelal je akademiki g. Maučec. Z zemljevidom so nam pokazane mnoge doslej nepoznane zanimivosti Prekmurja: mineralni vrelci, zgodovinska najdišča, narodne manjšine, verske razlike, zlasti pa krajevna imena v pristni ljudski govoric. O svojem delu je obveščal klub slovensko javnost z apalom ob začetku gimnazijske akcije (posamezni člani so pisali o klubu v razne časopise), z letaki in s predavanjem v ljubljanskem radiu.

Klub je navezal najskrajnejše stike z učiteljskima društvoma v srezih Murski Soboti in Lendavi. Na njih zborovanjih je imel predsednik dva govora, kjer jim je razložil smoter kluba ter jim naprosil za sodelovanje. Z ljudstvom je prišel klub v stik zlasti na treh shodih (Grad, Bodonci in Cankova).

Po absolutoriju, ki ga je predlagal revizor Miško Kranjec, je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik dosedanji podpredsednik Pintarič Ivan, abs. med.; podpredsednik Škerlak Tibor, stud. chem.; tajnica Krepova Ema, stud. med.; blagajnik Nemeč Ludovik, stud. techn.; odbornika Tivadar Jožef in Berden Ludvik, cand. iur.

Mirna ljubljanska nedelja

Ljubljana, 23. septembra. Prva jesenska nedelja je bila poletno sololočna in so Ljubljanci z njo lahko zadovoljni. Sicer je bilo dani mesto do 10. v gosti megli, a ko se je dvignila, smo imeli najlepši dan. Zato ni čudno, da je bilo v kopalniščih precej živahno. Ilirija je imela popoldne kar lepo število obiskovalcev. Prav tako jih je bilo precej na Savi in Ljubljani. Lepo nedeljo je izkoristilo tudi na tisoče izletnikov.

Kronika nesreč je bila majhna. Snoci so morali reševalci na Dunajsko cesto, kjer je neki avtomobilist povozil 31-letnega brezposelnega mizarja Edvarda Anžurja iz Glinka pri Škofljici. Anžur je dobil precej hude notranje poškodbe. Dopoldne je našel policijski stražnik na Poljanski cesti ležečega brezposelnega delavca Antona Jeršeta, ki je padei z lestve, ko je hotel iti spat na svisli. Najbrž je bil mož malo okajen. Bil je nezavesten in je njegovo stanje precej resno.

Krjavljeva koča je prvi dolenski planinski dom

Litija, 23. septembra. Naša lepa, valovita Dolenska je v turško prometnem oziru pastorka. Zapoštevljena je bila dolga desetletja in so jo posejali le samotni planinci. Pa so Dolenci strumno sami stopali na nogo. Ustanovili so si »Krkoc«, Smučarski klub »Polže« in v vseh pomembnejših krajih Dolenske turško-prometna društva, ki vabijo tuje. Razen tega so se začeli graditi planinski domovi.

Nedavno je bila izročena prometu prva planinska koča na Dolenskem, ki stoji na Obalnem med Litijo in Stično.

Vsi ti kraji so znani že tudi povprečnemu inteligentju iz naše literature. Levstik je hodil tod okrog in Jurčiča je dalo to okolje. Deseti brat je živel v našem srezu in iz naših smrek je dobil Krjavljevo svoje žlice.

Prav zanimiva je zgodovina ustanovitve prve planinske koče na Dolenskem. Zgradila jo je majhna vrsta rodoljubnih učiteljev in učiteljic iz Stične in okolice s pomočjo dolenskih študentov. Svoje prihranke so zlagali na kup in danes je kroma tega truda Krjavljeva koča na Obalnem.

Obolno je zajetna gmota na sredi litijskega sreza ter loči potokce, ki se stekajo na sever v Savo in na jug v Krko. Za Jančjem je v tem predelu najvišji hrib, 771 m visok, ki ga vidi tudi popotnik iz vlaka z avstrijske proge pri Lonovičah.

Predzadnja nedeljo se je zbralo k ljub skromni reklamni mnogo občinstva iz Ljubljane, Litije, Stične in iz drugih krajev Dolenske, da priprave otvoritvi kočice. Ob krasnem solnčnem dnevu je pozdravil občinstvo v imenu graditeljev visokošolec g. Julče Verbič, slavnostno besedo pa je izpregovoril planinski starosta in predsednik litijske SPD g. Ferdo Tomazin.

Zastopnik »Polže« g. Jože Zupančič je prinesel čestitke sosednjih planinarjev. Poudaril je velik napredek turizma na Dolenskem in je povedal veselo sporočilo, da bo v kratkem otvoritev novega doma pri Sv. Duhu nad Višnjo goro. Pripravljajo pa se tudi žužemberčani za graditev doma v svoji okolici. Ravnatelj g. Špende je pozdravil Krjavljevo kočico v imenu osrednjega odbora SPD, planinski senior gosp. Kornačan pa je nazdravil dolenskim planinarjem v imenu »Pirparjev«, ki so položili temelje naši SPD. Planinarji in planarice, kmečki fantje in dekleta so se strnili pod vodstvom šmarnega upravitelja g. Kovarčiča Maksa v Krjavljevi pevski zbor ter so vneto prepevali med posameznimi govori in kasneje vse popoldne.

Popoldne so prišli v velikem številu okoliški kmetje in je zavladalo po solnčnih travnikih poleg kočice veselo življenje.

Čakovec je mesto

Čakovec, 23. septembra. Z večerajšnjim dnem je postal Čakovec v Medmuru mesto. Kakor pravi zgodovina, je dobil Čakovec svoje ime po grofu Čaku, ki je živel ob koncu XII. stoletja. Tedaj je Medmuru pripadalo Hrvaški, pozneje pa je večkrat menjalo gospodarje in je imelo prav burno zgodovino, zlasti za časa Zrinjskih, ki so bili dalje časa gospodarji te pokrajine.

Večina čakovskega prebivalstva je vodila dolgotrajno borbo, da si je priborila naslov mesta, ker je velik del občanov deloval z vsemi silami proti njim. Vsekakor pa je Čakovec dovolj velik kraj in je njegovo imenovanje za mesto čisto upravičeno.

K zgodovini šentpeterske vojašnice

V zadnjem času se je mnogo pisalo in razpravljalo o tem, da bi adaptirali staro šentpetersko vojašnico v Ljubljani za oddelek splošne bolnišnice, ki ji tako zelo primanjkuje prostora. Načrt pa je propadel. Če bi ostalo pri prvotnem načrtu, bi dobil rek »nič novega pod soncem« novo potrdilo, zakaj ta stara stavba je bila, kakor nam pravi domača zgodovina, že v 17. stoletju lazaret, ki je bil pozneje spremenjen v vojašnico.

V začetku 18. stoletja je bila ljubljanska vojašnica na Zabjuku. Mestna občina pa je smatrala, da stara stavba ni več namenu primerna in je hotela sezidati novo vojašnico. Leta 1732 je izgotovil stavbenik Janez Jurij Schmidt načrt za vojašnico in do bil zanj honorar 4 goldinarjev iz mestne blagajne. Toda načrt je obelzjal neizvršen, zakaj se leta 1748, je izvršil mestni stavbenik Candido Zulliani drug načrt in dobil za svoje delo honorar 8 goldinarjev 20 krajcarjev, za dve nadaljnji kopiji pa še 4 goldinarjev.

Zidava vojašnice so je izvršila s adaptacijo starega lazareta pri Sv. Petru. Ta lazaret so zgradili skupno mestna občina in deželni stanovi v letih 1612 do 1635. Lazaret je bil nekakšna ubožnica in hiralnica. V dobah raznih epidemij je bila tukaj tudi izolirnica.

Adaptacija se je izvršila v začetku samo za nastanitev ene vojaške čete, in je bila zgrajba pritična do leta 1780., ko so ji nadzidali eno nadstropje.

Ko je bila sklenjena adaptacija lazareta v vojašnico, so se obvezali ljubljanski meščani, da bodo prispevali dve leti po dva tisoč goldinarjev. Ta vsota 4000 goldinarjev se je razdelila na hišne posestnike. K tej vsoti je dalo mesto še hišo, vredno 18.000 goldinarjev. Poedini hišni posestniki so plačevali po 1 do 5 goldinarjev. Največ prispevkov po 4 gl. so plačevali posestniki iz šentpeterskega predmestja, kjer je bilo takrat mnogo usnarjev, strojarjev in mesarjev. Posestniki v notranjem mestu, kjer so imeli svoje hiše plemenitši in trgovci, so plačevali po 5 goldinarjev.

Pri šentpeterski vojašnici so bili tudi hlevi, zato je prirejala na prostranem dvorišču vojašnice leta 1790. jahaška družba svoje dirke in predstave. Tako poročata istega leta »Leibacher Zeitung«: »Dne 25. in 26. septembra je pokazal g. Mathien, kraljevi angleški konjar, katerega sta že občudovala Dunaj in Madrid, tudi pri nas v naši vojašnici, kamor je prišlo šlo mnogo ljudi iz mesta, dokazuje svoje in svoje družbe splošno znane umetnosti na konju. Konji in jezdeci, bodisi, da se obdružuje pripravnost in urnost drugih, ali pa lepoto in hitrost prvih, vsekakor zaslužijo oboji, da se jih vidi in potem poznavalec umetnosti ne more odrekati družbi svojega priznanja.«

Šentpetersko vojašnico omenja leta 1793. tudi nemški turist: »Zunaj mesta Ljubljane je velika, v štrikotni zidana vojašnica, katere notranje stene na dvorišču so temnomodro preplekane. To pa zaradi vojakov pri večanju, ker jih slepijo bele stene, zlasti če jih obseva sonce. Tudi oficirji laže razlikujejo bele vojake, njihove puške in njihovo premikanje. — Tudi profesor Benedikt Franc Herrmann omenja v svojem potopisu »Potovanje po Avstriji, Štajerski, Koroški, Kranjski, Italiji, Tirolski Salcburški in Bavarski« (1780) pri opisu Ljubljane med najbolj znamenitimi poslopji poleg rotovž, gledališča, Gruberjeve in Zoisove palače tudi vojašnico v šentpeterskem predmestju.

Prvi polk v šentpeterski vojašnici je bil takratni domači pešpolk št. 43 grofa Antona Thurna Valsassina. Bil je ustanovljen leta 1715. kot polk grofa Wallisa in je bil leta 1809. v začetku francoskega medvladja na Kranjskem kot polk barona pl. Simbsche razpuščen. — Gojenci polkovne kadetne šole Thurn Valsassina so priredili leta 1787. več diletantskih predstav v stanovskem gledališču v Ljubljani. Igrali so v prid ljubljanskega ubožnega sklada pod vodstvom nadporočnika Grossiller, med ostalim tudi žalovanje v petih dejanjih, ki je obravnavala hvalno snov — Wallensteina —, dolgo pred Schillerjevim mojstrskim delom!

Po odhodu Francozov je prišel v šentpetersko vojašnico še leta 1816. domači pešpolk št. 17, poznejši Khunovič, katerim so vzdeli ime »kranjski Janjezi«. Leta 1893. je prišel kader pešpolka v Celovec, po en bataljon je ostal vedno v šentpeterski vojašnici. Med svetovno vojno je bil kader 17. pešpolka premeščen v Judenburg na Zgornje Štajersko, kjer se je izvršil leta 1918. znani vojaški upor s tako žalostnimi posledicami. Ob početku svetovne vojne so odkorakali prvi pohodni bataljoni kranjskih Janezov iz šentpeterske vojašnice, od katerih za veliko množico ni bilo več povratka v domovino. (Po starih virih — R. Di.)

Beograjska pravoslavna stolnica

Beograd, 23. septembra. Pravoslavne cerkve pri nas navadno niso velike. Velik del pravoslavnih verskih obredov se ne opravlja v cerkvi, temveč na prostem, ali pri vernikih na domu, pa so zato večje, razsežnejše cerkvene stavbe tudi nepotrebne. Je pa tudi resnica, da naši pravoslavni bratje, dasi se jim nikakor ne sme odrekati globoka vernost, niso posebno vneti za obisk cerkve v veliki množici, pa se zato tudi ob največjih praznikih župna cerkev, dasi je majhna, le redkokada napolni za veliko opravilo, liturgijo. Nasprotno pa se tudi redkokada zgrdi, da bi človek, ki prihaja sam mimo cerkve, ne vstopil, poljubil svete ikone (podobe) in opravil kratko molitvico. Tako ni čudno, da se pravoslavne cerkve pri nas niti od daleč ne morejo meriti v razsežnosti s cerkvami drugih verolpovedov, zlasti pa katoliške, pri katerih pa vednoma tudi ni bil razlog za njihovo veličino dejanska potreba, temveč le vodilna misel, da mora biti cerkev najmočnejša, najoblastnejša stavba vsaokoli.

Beograjska saborna cerkev, stolnica, je dejanski zelo skromen božji hram. Sezidati je dal knez Miloš Obrenović na kraju, kjer je stal že prej cerkev iz starejših časov, v neposrednem sosesstvu te

čaj še turške trdnjave. V cerkveni grobnici tudi leži kralja s posmrtnimi ostanki kneza Miloša, Krsta je že zelo strohnela, popolnoma pa je strohnel leseni križ, ki ga dobi ves pravoslavni mladič. Poleg te kraljeve kraljeve trdnjave, ki jo je zgradil knez Milošev sin, knez Mihajla, Krsta in križ sta še dobro ohranjena. V posebni žari se hrani tu tudi srce kneza Mihajla. Na žari je napis: »Srce kneza Mihajla, poginulog 29. maja 1868. godine«. Knez Mihajlo je bil iz zasede ustreljen v Košutnjaku nad Topčiderom. Na drugi strani je grobnica, v kateri počivajo trije beograjski mitropolit, med njimi mitropolit Antim, zadnji grški mitropolit, ki ga je carigrski patrijarh postavil Srbom (poznejši mitropolit so bili sinovi srbskega naroda) in je ta mitropolit mazilil leta 1831. kneza Miloša za dednega srbskega vladarja. Sedaj, ko se cerkev znotraj in zunaj prenavlja, so našli v tleh veliko krsto po čemer se da soditi, da je bilo okoli nekdanje stare cerkve pač pokopališče.

Saborna cerkev se sedaj, kakor rečeno, prenavlja. Ker bo v kratkem popolnoma dovršena novo patrijaršija, v kateri bo stanoval patrijarh in bodo nameščeni v njej vsi patrijaršijski uradi, veličastna palača, vsa snežna bela kakor tam onstran cerkve novo palača francoskega poslanstva, se je pokazalo nujno potrebno, da se prenovi tudi saborna cerkev znotraj in zunaj, zlasti pa zunaj in se tako prilagodi svoji okolici. Cerkev se zunaj obloži z umetnim kamnom in dobi bakreno streho. Na stolpu se namesti električna ura. V cerkvi se uvede zračna kurjava. Vsa ta dela se dovrše deloma še letos deloma pa v prvi polovici prihodnjega leta. Tako bo tamje v začetku prihodnjega poletja beograjska pravoslavna stolnica vsa prenovljena in bo vkljub svojim precej skromnim izmeram v okras vsemu kalemegdanskem mestnemu predelu, a valde po svojem vitkem stolpu že od daleč potnik, ki prihaja v Beograd od severa ali zapada.

Narodno gledališče v Mariboru v sezoni 1934-35

Razpis gledališkega abonmana.

Uprava »Narodnega gledališča« v Mariboru razpisuje za sezono 1934/35 abonma, ki se zaključijo v začetku maja leta 1935 ter obsega 22 predstav (12 dramskih, 9 glasbenih predstav in en koncert) in znači velik popust napram večernim cenam. — Abonma je najmanj 10 odst. cenejši od lanskega, ker sta letos 2 uprizoritvi (1 glasbena predstava in 1 koncert) več. — Plačuje se v sedmih zaporednih mesečnih obrokih, vedno v prvih dneh vsakega meseca.

Cene za vsak mesečni obrok (ves abonma stane torej 7 takih obrokov) so sledeče: Ložni sedeži po 58, 38, 31, 24 Din; (za uradnike 49, 32, 27, 20); parterni sedeži po 48, 38, 31 Din (za uradnike 41, 32, 29 Din); balkonski po 48, 38, 29, 22 Din (za uradnike 41, 32, 24, 18 Din); galerijski po 24, 19, 13 Din (za uradnike 19, 14, 9 Din).

Dobe se tudi bloki, ki omogočajo obisk gledališča pri poljubnih 12 dramskih, 9 glasbenih predstavah ter pri enem koncertu. (Izvrzete so le one predstave, ki imajo na lepkih označbo »Izven«. (Cene teh blokov so nekoliko višje kot pri navadnem abonmanu.)

Prijavni rok za gledališki abonma je podaljšan do ponedeljka 1. oktobra.

Repertoarni načrt za novo sezono.

Dramski del: Slovenska dela: Cankar: »Hlapci«. Golouh: »Od zore do mraka«. Kreft: »Kreature«. Sorli: »Divji ognji«. Kuidam: »Injekcija«. Vombergar: »Zlato telec«. Srbhrvatska dela: Feldman: »Profesor Zič«. Kosor: »Požar strasti«. Nušič: »Mister Dolare«. Češko delo: Scheinpluggova: »Gulnicna«. Rusko delo: Tolstoj: »Živi mrtvec« ali »Ana Karenina«. Neslovenska dela: Alsborg: »Konflikt«. Bus-Fekete: »Trafika«. Doyal: »Tovariši«. Farrere: »Bitka«. Frank: »Vzrok«. Hoffmannsthal: »Slehnernik«. O'Neill: »Anna Christie«. Savoir: »Osma žena«. Shakespeare: »Hamlet«. Shaw: »Hudičev učence«. Toller: »Hinkemann« (Jalovec). Wilde: »Idealni soprog«. — Razen tega nekaj otroških in ljudskih iger ter eventualno drugod izredno uspele novitete.

Glasbeni del: Parma: »Zlatorog« ali »Urh, grof Celjski«. Smetana: »Dalibor«. Verdi: »Trubadur«. Offenbach: »Hoffmannove pripovedke«. Abraham: »Ples v Savoyu«. Beňeš: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Ipavice: »Princesa Vrtloglavka«. Lehar: »Carjevič«. Millöcker: »Gaspard«. Stolz: »Izgubljeni valček«. Dve slovenski novitete.

Iz akvaristovske torbe O raki

V loki v enici kosatih jele in starih vrb, ki so svoje korenine vsidrale globoko v obalo, žubori potokček. Po močnejših deževjih razkrije voda mnogo korenin, ki se nam vidijo kakor omrežje, spleteno iz črnorjavih vrvi in vrvic. Pod omrežjem se nam pokažeta peščenec in drugo kamenje, pomešana s ilovico in rjavo zemljo, vmes pa zljajo ustja večjih in manjših luknj med podinimi koreninami. Na dnu potoka opazimo čisto globlje jame, kjer se je nagomillilo počrnelo listje jele in vrb. Tu žive postranice, ličinke kačjih pastirjev in enodnevne, hrošč, pupki, žabe, paglavci in drugi drobič. Poleg jamic bliže obali, kjer prodira poletno solnce skozi goste vejevje, se pa solnči zarod globočkov, klenčev in drugih ribic, a tudi kako večjo ribico zagledamo tu in tam. V tem tilnem kraljestvu kraljuje vitez s trdim oklepom, z dolgimi brki in s posebno močnim, škarjam podobnim orožjem, kraljuje rak, ki ga pozna večina zemljanov le v oni rdeči halji, katero si nadene, ko ga vrže neumisljeni kuhar v vročo vodo, sicer je pa barva telesa modro-zeleno-rjavo-rdečkasta.

Rak je dokaj zanimiva živalca in nas spominja po ustroju života na žuželke, zlasti na ščipalca. Svoječasno so ga krstili zmanstveniki na ime Astacus fluviatilis, v novejših časih pa so mu dali ime Potamobius astacus. No, za Slovence in ostale slovanske narode ostane slej ko prej rak. Pod listjem na dnu najdemo navadno manjše rake, v luknjah med koreninami pa stanujejo starejši, kar občutiti prav lahko, če posežeš nerodno in tako luknjo. Vitez v njej ne pozna šale in te prav občutno včipne.

Ko ga izvlečeš iz luknje, se boš čutil velikemu številu nožic, od katerih mu pa služi za hojo samo 5 daljših parov, med katerimi je tudi škarjasti par. Glava in oprsje sta pod enim oklepom (košem). Skrajni del glave je trikotno zaosečen, kjer sta na dveh, kratkima kolencema podobnih izrastkih črni očesi. Tik izpod očes štrle štiri manjše in dve dolgi tipalki. Z daljšimi tipa in voha. Usta leže globlje, a okoli njih je 6 parov nožic za domašanje hrane. Za košem se trup zojuje v zadek, ki se konča z repno plavutjo in ki ima na vsakem obročku po en par končin. Z repno plavutjo udarja izpod sebe in se bliskovito umakne, če ga zasledujejo sovražniki, zlasti vidra, ostrž, ščuka ali pa jegulja, ki je neumisljena unikevalka rakov za časa levitve, ko jim je oklep mehak. Rak diha skozi škrge, ki so ob nožicah, razporejenih okoli ust. Če vzamemo raka iz vode, zdrži razmeroma dolgo, ker moči škrge z vodo ki je ostala v škrčni votlini. Raklja nosi bobasta jajčeca s pomočjo zadkovih končin s seboj. Ko se izizejejo mladiči, se drže tudi ti pod repom. V maju in juniju vlovimo z rakljo vred parov lahko tudi za akvarij prikladne mladiče. Rak žre vse: ličinke, pupke, paglavce, mrtve živalce in rastlinsko hrano.

V akvariju gojim 6 cm dolgega raka. Hranim ga z nestranim mesom, ki ga takoj zavoha in pograblji z hodilnimi končinami, ki ga požado čeljustim, slednje jih pa maše v ustno odprtino. V akvariju si želi temno mesto, in če ga ni si napravi vdobino v mivko. Majhni raki niso nikomur nevarni in postanejo zelo krotili, sicer so pa ljubke živalce, katerih obnašanje v akvariju je nad vse zanimivo.

V skupini skrlparjev, kamor spada naš rak, so tudi skrlparji, ki jih zastopa moluški ostar v močnim oklepom na sprednjem in zadnjem delu trupa. On je potomec velerakov, ki so živeli za časa silurskega pa tja do permške tvorbe starega zemeljskega veča. Zatem sledi rod obročkarcjev, ki jim pripadata tudi postranica in kočič, ki se zavije v krogičlo, če ga vzamemo med prste. Slednjico so v tej skupini še ceponožci, kakor naši samooki, povodne bolhe in drugi najmanjši, v lupinah tičeči račiči s katerimi hranimo ribice. O. S.

Vremenski pregled

Druga polovica septembra kaže za vremendarje boljše nego prva polovica saj je bila po večini že sreda meseca ugodnejša nego prejšnji teden. Morda se vendarle uvaja splošna sprememba vremenskega značaja; davno je že čas zanjo.

Prvo polovico tega tedna je še obvladoval močniti anticiklon ki se je čez nedeljo držal povsem neoslabljeno, dasi se je moral polagoma umikati proti vzhodu, ter se je naselil s svojim osredjem nad poročjem Dona, naklanjajoč pred vsem domala vsej Rusiji zelo lepo in prijetno zgodnjejesensko vreme. Za odmikajočim se anticiklonom je prodirala silna atlantska depresija, ki pa je mogla napredovati na celino le pri par počasi. Nekako v tork in srečo so se čez srednjo Evropo pomikal mejni pas med anticiklonskim in depresijskim območjem, to se pravi hkrati med lepim solnčnim vremenom ter pooblačitvijo in dežjem. Spremembo vremenskega režima je napovedovalo krepko nevihtno razpoloženje ki se je pri nas pokazalo zlasti v tork popoldne in zvečer, ko so se zlasti ob gorah sprožile manjše nevihte, ponekod s hušjimi nalivi. V sredjo je v sferi oblakov že prevladal zapadni tok, znamenaje, da smo že prešli pod vpliv ciklonskega vetrovnega sistema. No, in v četrtek zjutraj nas je močan dež prepračil, da nas je že zajel deževni pas depresije, prav tako kakor tudi zapadno srednjo Evropo in naslejni dan, v petek, že tudi podonavske in balkanske dežele.

Ali vendar moremo biti še prav zadovoljni. Velika atlantska depresija je ostala nekako okorna; ruski anticiklon je ne pusti na celino, zato je morala ostati nad Oceanom, odkoder se je začela prestavljati prav počasi daleč ob Skandinaviji proti Belemu morju. Komaj nas je torej v četrtek prepračil deževni sektor depresije, že se je jela odmikati od naše smeri in poznno zvečer je dež jenjal, naslednje jutro pa nas je znova prijazno pozdravilo solnce. Z oddaljitvijo depresije se je značilni tlak pri nas zopet dvignil, ruski ciklon se je raztegnil nazaj čez srednjo Evropo v smeri proti azorskemu anticiklonu, ki čuva lepo vreme Španiji. In tako se je zgodilo, da smo imeli zadnja dva dneva v tednu zelo lepo vreme.

Ne moremo pa še trditi, da nam je vreme znova zagotovljeno. Nasprotno, vremenska situacija je še zelo kočljiva. Zapadni zračni tok, ki ga gledamo ob koncu tedna in sferi visokih in najvišjih oblakov, počutje daleč na severu, vendarle še vedno do nas in se more ob prvi priliki celo ojačiti. Burja v spodnji sferi zračne mase pa priča, da se je stvarila nad Sredozemskim morjem manjša stranska depresija, ki je dosedaj le prav malo vplivala na naše vreme, ki pa tudi ne more okrepiti in nas osrečiti s prav zoprnimi oblačnimi in deževnimi dnevi. Ako pa ostane zmaga anticiklonskemu vplivu in se ta ojači potem pa solnčnih dni še ne bi bilo konec. Tako ne moremo drugega kakor da želimo zmage dobrim silam, a smo vendarle pripravljani na premoč nasprotnega, ki se zdi, da ima za enkrat še močnejše postojanke.

Nova grobova. V Ljubljani je v visoki starosti 72 let preminil davčni upravnik v pokouju Franc Modrijan. Pogreb bo 25. t. m. ob 16. Izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti 9. — V ljubljanski bolnišnici je umrl organist v pokouju g. Ivan Pogačnik. Pogreb pokojnika bo 25. t. m. ob 9. dopoldne. — Obema rajakima blag spomin, žalujočim naše sožalje!

Klub esperantistov v Ljubljani bo otvoril esperantisti tečaj za začetnike v sredo 26. sept. 1934 ob 19.30 uri v prostorih Dopsne trgovske šole, Kongresni trg 2-III. Tečaj se bo vršil dvakrat tedensko (sreda in petek) od 19.30—20.30 ure, učnina bo malenkostna. Prijaglosti se more vsakdo.

V glasbeni šoli operne pevke, profesor Jarmile Lily Gerbičeve prične pouk dne

Sportna nedelja

Prvi točki Gradjanskega

V razburljivih tekmi je Ilirija morala kloniti Gradjanskemu, ki bo najbrže zasedel tretje mesto V. skupine — Visoki zmagi Jugoslavije in BSK

Naš drugi zastopnik v državnem prvenstvenem tekmovalni je moral včeraj na težko pot. Odigrati je moral svojo predzadnjo tekmo, in sicer v Zagrebu proti Gradjanskemu. Tekma je bila odločilna v tem pogledu, ali bo uspelo naši Iliriji ali pa Gradjanskemu, da zasede III. mesto v tabeli in sicer v Ljubljani proti Primorju, Gradjanskemu pa preostalo še dve tekmi, in sicer v Zagrebu proti Primorju in proti Haški. Njegovi izgledi so torej skoraj sto- procentno boljši kakor izgledi Ilirije, ki je v včerajšnjim porazom zaradi slabše gol diference padla za zadnje mesto.

Tablica pete skupine izgleda sedaj takole:

Primorje	4	3	1	0	10:6	7
Haška	5	3	1	1	11:8	7
Gradjanski	4	1	0	3	3:4	2
Ilirija	5	1	0	4	4:10	2

O tej zanimivi tekmi smo dobili iz Zagreba naslednje poročilo:

Gradjanski Ilirija 3:0 (2:0)

Zagrebski športni krogi so pričakovali, da bo današnja tekma med Ilirijo in Gradjanskim zelo ostra. Pokazalo pa se je, da je ta

ostrost prekoračila meje fairnesa. Že v prvi minuti je nastop obeh moštev pokazal, da bo hudo. Tempo in elan, s katerima se je igra pričela, sta bila tako ostra, da se je z gotovostjo moglo reči, da bo prišlo do incidentov. In to se je tudi zgodilo. Sodnik inž. Popovič je mnogo kriv, da je prišlo do tega. Popočinca je izgubil živce in poleg njega je tudi mnogo drugih in voščih krivcev. Igra se je začela s takim startom in elanom, da je kar zadivljeno gledalce. Služitni pa se je tudi moglo, da obe moštvi ne bosta izdržali tega tempa. Pa je prišlo drugače. Eno in drugo moštvo sta do konca vztrajali. Na koncu tekme pa je prišlo še do obračunavanja obeh moštev na terenu, kar je dalo krono dokaj nelepi igri. Pa vendarle se je

v igri videlo tudi več lepih potez. Predvsem se mora poudarjati velika odlika obeh moštev, namreč kondicija. V tem oziru so bili Ljubljancem boljši.

Ilirija se je zagrebskemu občinstvu vedno predstavljala kot nasprotnik, ki se je vedno dobro držal. Toda n'koli ni igrala tako ostro kakor včeraj. Ilirija je pričela z neverjetnim startom, nadaljevala to igro in je tudi tako končala. Naravno je, da Zagrebčani niso zaostajali. Tudi oni so imeli danes odličan start in veliko voljo za zmago. Tudi v drugem polčasu sta obe moštvi nadaljevali igro z veliko ambicijo. Prišlo je mnogokrat do spopadov, ki so imeli za posledico, da je tudi druga stran želela revažno. Tako se incidenti niso nikoli končali. Ljubljancem so imeli svoje najboljšie igrače v obrambi.

Oba branilca, Berglez in Svetič, ter vratar Malč so igrali z dušo in zelo

Freska

(Konec)

»Tudi jaz,« prizna disponent. »In sploh — Saj vam lahko zaupam, gospodična. Niti povedati ne morem, kaj sem čutil zanj. Hotel sem — No, kratko: Pred štirimi dnevi sem j vse natanko pisal in sem zdaj nestrpno čakal odgovora.«

»Vem,« si gospodična Dragica otare solzo.

»Ali vam je tudi to zaupala?« se skloni disponent. »Kaj je vendar rekla?«

»Šele popoldne sem dobila pismo — in tudi za vas.«

»Pismo? Njeno pismo —? Tedaj sem morda celo jaz sokriv — Ah, gospodična, tla se majojo pod menoj — Prosim vas, pojdiva odtod, kam v park, v samotno — Pismo, njeno pismo —?«

»Tudi vaše pismo —?«

»In moje pismo tudi —? Uboga Jelka! Le zakaj je šla v smrt?«

»Ker ji je smrt ugrabila zaročenca. Poročnik-pilot N. je treščil z letalom na tla in obležal mrtev. Saj je bilo včeraj v listih. Ali se ne spominjate, gospod disponent? In ponoči, proti jutru, je šla Jelka za njim. Kaj pa vam je, gospod disponent? Ali vam je slabo?«

»O, nič, nič ni. Tisto svoje pismo bi rad —, saj razumete —«

»Prosim —«

»Hvala —«

»Pisala mi je tudi, naj vas v njenem imenu prosim, da ji oprostite. Ni mislila nikoli nič hudega, saj je bila že pol-drugo leto zaročena.«

»Aha? Da. No, lahko noč! Klanjam se, gospodična!«

»Zbogom, gospod disponent! In pri pogrebu se vidimo jutri, kaj ne? Saj te zadnje ljubeznivosti menda Jelki ne boste odrekli —?«

»Se razume, da ne. Lahko noč!«

»Zbogom, gospod disponent —«

Šla sta vsak na svojo stran, a drugi dan je gospodična Dragica pri Jelkinem pogrebu zaman z očmi iskala disponenta Vinka Trnovca.

dobro. Vodili so težko borbo z napadom Gradjanskega, ki je v ostrem tempu takoj začetkoma začel pritiskati ter je naložil veliko delo obrambi. Premoči Gradjanskega v prvem polčasu je bila očita. V drugem polčasu so Ljubljancem zaradi agilnosti svoje obrambe, a zlasti zaradi dobre igre svoje krilce, držali igro odprto. To jim je bilo olajšano tudi s tem, da je bil v 14. min. drugega polčasa Živković izključen.

Izredno dobro igro so pa pokazali vsi trije krilci Ilirije. V napadu sta bili dobri obe krilci, trio pa je bilo prepočasen. Kar se pa tiče strelcev, se je ilirijanski napad pokazal z dobre strani. V splošnem se more reči, da je Ilirija mnogo boljša, kakor je bila.

Gradjanski se je odlikoval s pretirano ostroigro, pa je pri tem pozabil na kombinacije. Igral je na prodore, ki mu pa niso vedno uspevali, ker je Ilirija imela v svoji obrambi najboljšie igrače. Gotovo je, da napad Gradjanskega ni bil načelno sestavljen.

Že v prvem napadu so bila vrata Ilirije v veliki nevarnosti, ki pa je srečno prešla. V 13. min. pade prvi gol za Gradjanskega. Po lepi kombinaciji Kokotović - Živković strelja ostro Živković v prečko, od koder se odbije žoga do Antolčkoviča, ki iz bližine zabije v mrežo.

1:0 za Gradjanskega.

V 15. min. pade drugi gol za Gradjanskega, in sicer iz enajstmetrovke, ki jo Živković pretvori s silno bombo.

2:0 za Gradjanskega.

V drugem polčasu se igra nadaljuje z istim tempom, mogoče še bolj ostro, vsekakor pa preveč surovo. V 14. min. je izključen igrač Gradjanskega Živković. Nekoliko pred koncem igre sta bila izključena še Ilirijan Svetič in igrač Gradjanskega Šipoš. Sedaj se vršijo incidenti za incidentom. Vidijo pa se tudi zanimivi momenti pred goloma obeh moštev. Igra je odprta in Ilirija ima priliko, da zniža

Nogometno prvenstvo LNP

Pričele so se tekme za prvenstvo našega podsava — Jadran je s tekmo z Marsom otvoril svoje igrišče

Včeraj se je pričelo prvenstvo ljubljanskega nogometnega podsava, in sicer v prvem in drugem razredu. Že prve tekme so prinesle presenečenja. Tako je moral nekdanji podsavni prvak I. SSK Maribor prepustiti eno točko najnovejšemu ligasu, mariborski Svobodi. Tudi zmaga Celja nad močnim Rapidom je nekoliko presenetila.

Maribor : Svoboda 3:3 (2:0)

Maribor, 23. septembra. Danes popoldne se je vršila prva tekma v jenskem delu podsavne prvenstva. V prvenstveni borbi sta se srečala stari podsavni ligasi I. SSK Maribor in najnovejši član slovenske lige SK Svoboda. Prognoze za izid so bile take, da je bilo iz njih razvidno, da bo borba težka in napeta. To pa je tudi bila, posebno v drugem polčasu, ko je Svoboda napela vse sile, da izenači, kar se ji je tudi posrečilo.

Maribor: Pišof-Koren, Nežjar-Zane, Gomolj, Ketiš-Drago, Starc, Miro, Priveršek, Hreščak I.

Svoboda: Drašbahe-Novak, Strnad-Dvořak, Tkalec, Filipce-Selinšek, Tičar, Kolar, Stern, Tomažič.

Maribor je nastopil v dokaj čudni postavi, ki je početkoma ni obetala nič dobrega. Tekom tekme se je pokazalo, da moštvo v taki postavi ne bo želo uspehov, ker med posameznimi deli ni obene povezanosti. V obr mbi ni bilo nobenega, ki bi predstavil kaj boljšega. Pišof v голу je branil nekateri stvari bravurozno, odgovoren pa je za dva gola. Od branilcev je bil Nežjar nekoliko boljši od svojega partnerja. Med krilci je igral vidnejšo vlogo Gomolj. V napadu je bilo sicer pet igralcev, med katerimi pa ni bilo povezanosti. Vsem pa manjka prodornost in odločnost pred golom. V tem oziru sta mnogo grešila Priveršek in Starc. Moštvo tudi ni znalo uporabiti zavlačevalne taktike ko je bilo v vodstvu.

Svoboda se je v prvi tekmi predstavila kot moštvo, ki si je zaslužen utrlj pot v prvi razred. Sicer ne premore odličnih posameznikov, kot celota pa tvori izredno borbena moštvo, ki ne klone do zadnjega. Najboljše delo moštva je bila solidna obramba. Krilska vrsta je bolj pomagala obrambi kot napadu. Napad je le sporadično prišel pred nasprotnikov gol. Znal pa je taktično izabititi te prodore, iz katerih rezultirajo tudi vsi trije goli. Po predvednem znanju je neodločen rezultat realen, po premoči v polju pa bi bil Maribor zaslužil zmago.

Tekma je bila zanimiva in napeta, a vendarle fair, kar je v veliki meri zasluža odličnega sodnika g. dr. Planinška.

Maribor je prišel v vodstvo v 28. min. po Starcu iz prostega strela. V 41. min. je s krasnim strelom Miro povihal na 2:0. V drugem polčasu je postavila Svoboda že z 5. min. po Tomažiču na 2:1. Dve minuti kasneje zabije Priveršek s glavo tretji gol za Maribor. V isti minuti zniža Svoboda po Sternu na 3:2, a do izenačenja je prišlo v 43. min. po Tomažiču.

V predtekmi sta se srečali v prvenstveni borbi rezervi Maribora in Svobode. Zaslužen je zmagala rezerva Maribora s 5:2 (4:0). Sodil je g. Jančić.

V tekmovalju za jubilejni pokal Maribora so juniorji železničarja porazili juniorje Maribora z 1:0 (0:0). Sodil je gorp. Nemeč.

rezultat, kar ji pa ne uspe, ker sodnik ni odredil kazenskega strela proti Gradjanskemu zaradi kršitve pravil v kazenskem prostoru. Ilirija se ne razburja ter igra dalje. V 27. min. soloakcija Šipoša, ki preigra obrambo Ilirije ter iz zelo lepe pozicije postavi končni rezultat

3:0 za Gradjanskega.

Publika je bila zelo aktivna. Poleg odobravanja se je slišalo tudi žvižganje in spsovaje. Občinstvo je tudi hotelo vdrjeti na igrišče, kar pa je policija preprečila.

Jugoslavija : Tri zvezde 11:2 (6:2)

Beograd, 23. septembra. Na igrišču Jugoslavije se je danes vršila prvenstvena tekma med Jugoslavijo in apatinskim klubom Tri Zvezde, katero je gledalo 2500 oseb. Poleg slabe igre gostov je bil vzrok za visok poraz Apatincev tudi izredno težak in blaten teren, tako da so morali žogo večkrat menjati. Apatinci so zelo lepo pričeli ter že v 3. min. dosegli vodstvo. Dve minuti kasneje so celo postavili na 2:0. Nato se je Jugoslavija znašla, zlasti ker je njen center-half Lojančić nudil izredno lepo in koristno igro. Že 2 minuti po drugem голу Apatincev je Belošević zabil prvi gol za Jugoslavijo. Izenačil je Milovanović. V prvem polčasu so igralci Jugoslavije zabil še štiri gole.

Tudi v drugem polčasu je bila Jugoslavija v premoči ter postavila končni rezultat 11:2. Apatinci so v splošnem igrali precej podrejeno vlogo.

Pri Jugoslaviji se je posebno odlikoval Lojančić. pa tudi Žečević je bil dober.

BSK : ŽSK 9:3 (4:3)

Veliki Bečkerek, 23. sept. Pri današnji prvenstveni tekmi je državni prvak BSK pokazal odlično igro, čeprav so se železničarji prav žilavo branili. Zlasti v drugem polčasu je BSK igral tako lepo, da je bil deležen navdušenega aplavza občinstva.

Sparta : Gradjanski 4:1 Radnički : SSK 3:1

Celje : Rapid 1:0 (1:0)

Celje, 23. septembra. Danes popoldne je bila na Glaziji v prisotnosti 500 gledalcev prva jesenska tekma za prvenstvo podsava med Celjem in Rapidom. Celje je zaslužen zmagalo z 1:0. Tekma je bila tipična borba za točko. Moštvi nista pokazali zmiselnih kombinacij. Igra je bila raztrgana in nervozna. Na mestu sta bili samo obe obrambi. Celjani niso znali izabititi več zrelih šans pred golom. Rapid je igral zelo ostro. Proti koncu je hotel za vsako ceno izenačiti, kar mu pa ni uspelo.

Gol za Celje je zabil Zupan v 40. min. prvega polčasa. Sodil je g. Pevalc ležerno in precej površno. Tako si je Celje v prvi tekmi priborilo dve dragoceni točki.

V tej tekmi je rezerva Celja porazila moštvo žalca s 7:3. (4:1).

Nogometna tekma med celjskimi in gradjanskimi gasilci, ki se je vršila na igrišču Olimpa v Gaberju, se je končala neodločeno 1:1.

Start Ljubljanskega II. razreda

Za Kolesarjo so se že zdavnaj vsidrili črno-beli iz Trnovca. Spočetka so se morali zadovoljiti z nekulturno gmajno, ki jim je bila s kanalizacijskimi deli še razrita. Uvidevnost in nacksonost na magistratu jim je naposled omogočila s trajno oddajo zemljišča in najem, da so se lotili načrtov za urejeno igrišče, ki so ga, evro, pokonili spornit mladin v Trnovem.

Otvoritve šestega igrišča

Brez velikega hrupa je Jadran postavil v promet svojo sportno napravo. Podsavaz mu je odredil prvo prvenstveno tekmo na njegovo igrišče in s tem so bile opravljene vse formalnosti. Na igrišču se je zbralo razveseljeno število občinstva, po večini iz najbližje sosesčine, pa tudi s severnih ljubljanskih igrišč je bilo nekaj znanih obrazov. Bodeenje je veljalo skoro izključno »domačemu« moštvo, vse kaže, da se bo z gradivju novih sportnih prostorov na naši periferiji razširil krog privrženecv sporta, razvila pa se bo nemara tudi lokalna privrženost s svojih prijetnih in — najbrže — tudi neprijetnih strani.

Jadran bo seveda zapisal današnji datum s krepkimi potezami v svoje anale. Po tolikih letih brezdomovinstva — saj spada med najstarejše ljubljanske klube — si je z velikimi žrtvami in nemalim delom zgradil prijetno torišče za svoje sportno delo, ki ga bo sedaj lahko poglubil v korist mladine vsega okraja. Tako se je tudi ta naš klub pridružil srečnejšim ljubljanskim sportnim klubom, ki so že razpolagali s svojimi igrišči, obenem pa je dokopal svojo življenjsko sito in svojo eksistenčno upravičenost. Jadran je v preteklih letih igral v ljubljanskem sportnem življenju precejšnjo vlogo, naj bi pod nekim pogojem našel čimprej pot do svoje nekdanje pozicije.

Jadran : Mars 1:1 (0:1)

V otvoritveni tekmi je bilo Jadranu skorjo spodrsnelo. Marsovci so se vrgli takoj spočetka resno na delo in uvodna krepka napadalna akcija jim je prinesla uspeh. V nadaljnji poteku igre so bili sicer Jadranovci močnejši v polju, vendar do polčasa niso mogli spreminiti rezultata. Šele v za-

četku drugega polčasa se jim je ponudila prilika za izravnanje, potem je ostalo ob odprti igri enakih protivnikov pri tem rezultatu. Marsovci so bili nekoliko povezaneeje moštvo, Jadranovci boljši v startu. Pri teh je bil najboljši mož Marolt kot srednji krilec, od Marsovcev je najbolj ugajalo desno krilo. Tekmo je sodil g. Kušar zadovoljivo. Predtekma rezerv je dala rezultat 3:1 (1:1) za Jadrana.

Mladika : Svoboda 1:0 (1:0)

Na igrišču Mladike na Kodeljevem je Svoboda doživela neprijetno iznenadenje. Kljub močnejši igri v polju ji ni uspelo dohiti Mladikinega naskoka. Za Mladiko, novinec med ljubljanskimi klubi, pomeni ta rezultat vsekakor nepričakovan uspeh. Sodil je g. Mrdjen.

Reka : Slovan 2:1 (0:0)

Reka je imela na svojem igrišču v gosteh Slovana. Občinstva, po večini pristaši Reke, je bilo precej in so z velikim veseljem sprejeli končni rezultat. Moštvi sta dala izenačeno igro, le v drugem polčasu je Reka nekoliko močnejše pritisnila. Sodil je g. Pfundner.

Grafika : Sloga 4:0 (4:0)

Na Slovanovem igrišču sta se srečali Grafika in Sloga. Grafika je zaslužen zmagala, ker je bila na polju absolutni gospodar. Sloga je igrala zelo postrtovalno in borbena.

Hašk komb. : Ilirija komb. 4:3 (2:0)

Ta tekma kombiniranih moštev zagrebskega Haška in ljubljanske Ilirije je privabila v Stadion skoro 400 gledalcev, ki so prišli na račun glede golov, ne pa glede igre. Takozvani svunderteam Ilirije se namreč nikakor ni obnašal, kakor običajno in njegova mašinerija ni funkcionirala. Šibka je bila zlasti obramba, ki ima na vesti najmanj tri gole, dočim se vratar Herman ni mogel izkazati. Napad si je sicer ustvaril na tucate zrelih šans, ki jih pa ni znal izabititi. Boljše je bilo moštvo v drugem polčasu, ko je vstopil stari rutiner Dobrič. Izredno odlično je igral ves čas Ice, tako v desni zvezi, kakor kot srednji krilec v drugem polčasu, ko je Varšek zaradi blesure izstopil.

Hašk je tehnično, pa tudi taktično boljše zaigral in je ugajal zlasti v polju, pred golom pa je izkoristil, kar se je dalo. Moštvo pa je imelo precej sreče, kar lahko rečeno tudi o vratarju. V drugem polčasu je Ilirija četrt ure oblegala Haškov gol, pa nobena žoga ni našla pot v mrežo, enkrat pa so se štirje zaporedni strelci odbili od nog obrambe. Pri Haški je ugajal zlasti Jeren v desni zvezi, stari internacionalc Kunist v obrambi, pa vratar Nedeljković.

V predtekmi so juniorji Ilirije zmagači nad VSK Triglavom 6:4.

Avstrija : Češkoslovaška 2:2 (0:0)

Dunaj, 23. septembra. Avstrijci so na današnji mednarodni tekmi, ki šteje v tekmovalje za srednje-evropski pokal, zaslužen doživeli neuspeh. Ni bilo potreba izgubiti tekme, v kateri so Avstrijci že vodili z 2:0. Zlasti zgoditek, s katerim so Češkoslovaki izenačili, je padel povsem po krivdi avstrijske obrambe.

Avstrijci so prišli v vodstvo že v 3. min. po Binderju. Nato so bili v premoči ter so neprenehoma napadali. V 31. minuti je Vogel zabil 2. gol za Avstrijo.

V drugem polčasu se je slika spremenila. Češkoslovaki so imeli mnogo prilike preigrati avstrijsko obrambo, ki je igrala zelo nepovezano. V 14. min. je Čambal znižal na 2:1, v 40. min. je za zaradi neverjetne pogreške avstrijske obrambe, katere je bil kriv tudi vratar Platzer, napadalec Cech izenačil. Po tekmi je občinstvo izživljalo avstrijsko moštvo.

Pred 50.000 gledalci je sodil italijanski sodnik Barrasina.

Ostale nogometne tekme

Novi Sad: Bask : Vojvodina 3:1 (2:0). Prijateljska tekma.

Praga: Dunaj : Praga 4:2 (1:1). Linz: Dunaj : Linz (amaterji) 3:2 (0:1). Budimpešta: Ferencvaros : Hungaria 3:2. Kispeszt : Budal 3:2. Ujpest : Bocska 0:0. III. okraj : Szeged 2:0. Attila : Phöbus 2:2. Somogy : Saroksar 1:1.

Osló: Norveška : Danska 3:1. Helsingfors: Finska : Švedska 5:4.

Plavalni dvboj: Sušak-Ljubljana

Sušak, 23. septembra. Na kopališču Viktorije se je danes vršil plavalni dvboj med reprezentancama Sušaka in Ljubljane. Ljubljano so zastopali plavalci Ilirije, ojačeni z Wilfanom in Cerarjem; Sušak pa plavalci Viktorije. Tehnični rezultati so zelo dobri ter so skoro vsi boljši od dosedanjih jugoslovenskih rekordov.

100 m prosto: 1. Wilfan 0:59 (najboljši čas, ki ga je dosegel Jugosloven). 2. Fritsch (Ljubljana) 1:02.8 (boljši od rekorda). 3. Kruzinec (Sušak), 4. Pehar (Sušak).

100 m hrbtno, dame: 1. Wimmer (S) 1:29 (boljšie od rekorda), 2. Brađac (L) 1:35.3, 3. Petrovič (L) 1:39.4, 4. Fergina (S).

200 m prano, gospodje: 1. Grkinič (S) 3:00.5 (najboljši rezultat, ki ga je dosegel Jugosloven), 2. Hribar (L) 3:02.8 (boljši od rekorda), 3. Cerar (L) 3:05.2 (boljši od rekorda), 4. Lozanič (S).

4x100 prosto, dame: 1. Sušak 5:22 (za 30 sekund boljšie od rekorda), 2. Ljubljana 5:41.1 (boljšie od rekorda).

400 m prosto, gospodje: 1. Stoker (S) 5:20, 2. Mihalek (L) 5:24.9, 3. Fux (L) 5:30.6, 4. Bežjak (S) 5:36. Vsi časi so boljši od rekorda.

100 m prano, dame: 1. Wimmer (S) 1:32.8 (boljšia od rekorda), 2. Bayer (S) 1:37.2, 3. Fine (L), 4. Babinec (L).

100 m hrbtno, gospodje: 1. Wilfan (L) 1:13, 2. Marčeta (S) 1:15. Oba časa sta boljšia od rekorda.

100 m prosto, dame: 1. Polič (S) 1:17.8, 2. Brazduro (S) 1:17.8, 3. Grošelj (L), 4. Šiška.

5x50 m prosto, gospodje: 1. Sušak 2:22.2 (boljši od rekorda), 2. Ljubljana 2:22.3. Wilfan je plaval 50 m v fenomenalnem času 26.6.

3x100 m mešano, dame: 1. Sušak 4:26

(boljšie od rekorda), 3. Ljubljana 4:46. Končno stanje: 1. Sušak 71, 2. Ljubljana 54 točk.

V waterpolu se je Viktoriji posrečilo revažirati se za svoj poraz v Ljubljani. Viktorija je zmagała s 6:2 (2:1).

Lahkoatletski dvboj Slavija (Varaždin) : Železničar 45:42

Maribor, 23. septembra. Dopoldne se je vršil na igrišču železničarja lahkoatletski dvboj med varaždinsko Slavijo in železničarjem, ki se je končal po zelo napetem in zanimivem tekmovalju s piclo zmago Slavije. Dvboj se je pričel ob 9.30 in sicer sta pri vsaki disciplini tekmovala po dva atleta vsakega kluba. Pred pričetkom mitinga je pozdravil goste v imenu prireditelja g. Fišer, ki jim je predal v spomin lično zastavico, v imenu JLAS pa je govoril poverjenik g. Bergant. Organizacija je bila tokrat na višini, za kar gre zasluža sodniškemu zboru z g. Fišerjem na čelu. Rezultati so bili:

Prvo mesto se je kvalificiralo s 5 točkami, drugo s 3, tretje pa z eno točko.

Skok v višino: 1. Gjurak (Slavija) 162.5, 2. Samec (Slavija) 160, 3. Požar (Železničar) 155.

Tek 100 m: 1. Samec (Slavija) 11.6, 2. Venuti (Železničar) 11.7, 3. Viser (Slavija) 11.8.

Met kopja: 1. Martušič (Slavija) 40.94, 2. Požar (Železničar) 38.42, 3. Ogrizek (Železničar) 38.

Skok v daljavo z zaletom: 1. Požar (Železničar) 61.9, 2. Urbanec (Železničar) 56.6, 3. Viser (Slavija) 56.3.

Tek 400 m: 1. Samec (Slavija) 55.8, 2. Martušič (Slavija) 56, 3. Pruš (Železničar) 57.

Skok s palke: 1. Čehlar (Železničar) 290, 2. Grims (Slavija) 280, 3. Cizelj (Železničar) 260.

Tek 1500 m: 1. Podpečan (Železničar) 4:42.4, 2. Muravs (Železničar) 4:44.1, 3. Martušič (Slavija) 4:58.4.

Met diska: 1. Čehlar (Železničar) 32.93, 2. Viser (Slavija) 27.11, 3. Požar (Železničar) 24.05.

Švedska štreta 400x300x200x100 : 1. Slavija v postavi Samec, Markušič, Petran, Biser 2:16.8, 2. Železničar v postavi Murau, Prus, Venuti, Ban v 2:17.2.

V tej disciplini, ki je bila odločilna za izid tekmovalja, je odločila slaba predaja Mariborčanov. Končno stanje je: Slavija 45, Železničar 42 točk, Revanž bo 1. oktobra v Varaždinu.

Krašen uspeh »Lečega Kranjca« mednarodnih motodirkah v Pragi. Preteklo nedeljo so se vršile v Pragi mednarodne motodirke, katerih se je udeležil tudi naš Ludovik Starič, član ŽSK Hermesa iz Ljubljane. Dirke so se vršile v praškem stadionu pred 65.000 gledalci. Med drugimi so nastopili vse svetovne zvezdce kot Bertram (Berlin), Killmayer (Dunaj), Meynier (Pariz) itd. Naš Starič je v kategoriji seniorjev, kjer je startalo 16 vozačev, zasedel drugo mesto par desetink sekunde za Killmayerjem, v kategoriji do 1000 ccm pa tretje mesto ter s tem pokazal, da spada med elite evropskih dirkaških vozačev. Naš jugoslovanski motosport je s takim uspehom krasno zastopal, za kar mu najiskrenejše čestitamo. Prihodnje nedeljo bo Starič nastopil na mednarodnih dirkah v Gradcu, potem pa bo na medkuljskih motodirkah, katere priredi ŽSK Hermes ob priliki proslave klubove 15-letnice pokazal svoje velike sposobnosti pred domačo publiko.

ASK Primorje (nogometna tekla). Danes ob 20. seja sekcijanskega odbora pri Rebecu.

K

TEDEN DNI FILMA

Najhvaležnejša ženska vloga v zadnjih letih

Tako vlogo ima Käthe von Nagy v Ufinem zvočnem filmu »Njegova prijateljica«, kakor zatrjuje nemška filmska kritika. »Lokal-Anzeiger« namreč piše: »Käthe von Nagy igra čudovito lepo. Njena vloga ni

Prav zaradi lepe igre, ki jo nudi Käthe von Nagy, našemu kinematografskemu občinstvu že dobro znana in priljubljena filmska zvezdnica, dosega zvočni film »Njegova prijateljica« povsod velike uspehe. Režiral je to delo z vso spretnostjo Paul Wegener po drami Alfreda Möllerja in Hansa Lorenza »Prijateljica velikega moža«. Glasbo je pripravil Harald Böhmelt. Po

Jessie Vihrogova si jača svoj sloves nadarjene filmske igralkice; v »Njegovi prijateljici« podaja drugo glavno žensko vlogo

samo igralsko lepa, nego je morda najbolj polna življenja in najtoplejša ženska vloga, ki jo je podala kakšna igralka nemškega zvočnega filma v zadnjih letih.

Jessie Vihrogova, ki ima drugo glavno žensko vlogo v tem filmu, se uveljavlja kot

Käthe von Nagy kot Marga Köhlerjeva v »Njegovi prijateljici«

humoristka in ima z Wernerjem Finckom na svoji strani tiste gledalce, ki se radi smejejo. Karl Ludwig Diehl, ki nam je enako znan kot izvrsten igralec, igra glavno moško vlogo kot tvorničar s prepričevalno moškostjo in nobleso.

Glavno moško vlogo v »Njegovi prijateljici«, fabrikanta Petersa, podaja Karl Ludwig Diehl

nemajhni zaslugi režiserja Wegenerja so poleg Käthe von Nagy, kakor se čujejo navdušene kritike, prav vse ostale moči storile svoje, da je nastal mojstrsko dovršen zabavni film.

Spričo tako ugodne kritike smo vsakakor radovedni na to deo, ki ga bomo v kratkem gledali in poslušali tudi v Ljubljani.

»Viktor in Viktorija«

Ze zadnjih smo pisali, da dobimo tudi v Ljubljano ta zelo zabavni zvočni film, v katerem igra glavni vlogi Renate Müllerjeva in Hermann Thimig. Müllerjeva kot Suzana Lohrova se lepega dne vrže v varietjsko življenje kot damski imitator in je v ženski obleki seveda tako silno

Willy Fritsch kot Dessauer v filmu »Vilika ljubezen mladega princa«

privlačna, da se mora hudo prizadevati, da ne pade iz vloge »možca«. Tudi v privatnem življenju se ji dogaja isto: očarljivi mladenič je naravnost nevaren.

To osnovo komičnih zapletkov je režiser izbral z vsemi sredstvi. Dejanje ima tempo in humor in je originalno. Dobra igra in prijazna glasba Franza Doelleja morata pripomoči filmu povsod do uspeha.

Filmski drobiž

Ana Stenova, ki nam je zlasti znana iz filma »Bratje Karamazovi«, bo v naslednjem filmu družbe United Artists nastopala s prejšnjim Paramountovim zvezdnikom Garyjem Cooperjem. Film se bo imenoval »Broken soil« in ga bo insceniral King Vidor.

Puccinijevo opero »La Boheme« bodo zvočno filmali v angleščini v Elstreeju. Glavni vlogi bosta imela Douglas Fairbanks mlajši in Gertrude Lawrencejeva. Režiser bo Paul Ludwig Stein.

Ivan Petrovič je poleg Camille Hornove, Adele Sandrockove, Ernsta Dumckeja in Tibora von Halmaya angažiran od nemške družbe Gnom Tonfilm za film »Zadnji valček«.

Louis Trenker v Hollywoodu. Kakor pišejo listi, bo imel Louis Trenker glavno vlogo v filmu »Sutterjevo zlato«, ki se bo izdelal v Hollywoodu. Igral bo slavnega nemškoavstrijskega generala Sutterja. Trenker bo obenem tudi režiral delo.

Pri želodčnih težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgagi, vzpehanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nag-njenju k bluvanju učinila 1-2 čaši naravne »Franz Josefove« vode temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovo« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Renate Müllerjeva igra v filmu »Viktor in Viktorija« gl. žensko vlogo

Za zdravstveni dvig slovenske vasi

10 zdravstvenih domov, 30 vodovodov — Za vsak nov vodovod prispevajo enake deleže občina, banovina in država

Ljubljana, 22. septembra

Kako živo se vsa poklicana javnost zanima za zdravstveni napredek našega podeželja, dokazuje tudi dejstvo, da je zadnji zdravniški kongres na Bledu stavil na dnevni red devizo: zdravstvo na vasi. Pri tej priliki nam je direktor Higijenskega zavoda dr. Petrič dal na razpolago zanimivo poročilo o izvajanju asanacijskih del na podeželju v dravski banovini, iz katerega povzemamo:

V mladi jugoslovski državni upravi se je zdravstveni službi po vzorcu najnaprednejših držav odkazalo izredno široko področje. Z ustanovitvijo higijenskega zavoda v Ljubljani v letu 1923. je ozemlje dravske banovine dobilo osrednjo ustanovo, ki ji je ena izmed glavnih nalog skrb za zdravstveni napredek podeželja. Začetek delovanja take, za naše kraje povsem nove ustanove ni bil lahak. Potem ko se je prebivalstvo s predavanji in številnimi članki pripravilo do spoznanja potrebe asanacij, je Higijenski zavod kot prvi praktični vzgled v letih 1924. do 1927. izvršil ob sodelovanju prebivalstva asanacijo vasi Lukovice v srezu Kamniku. Zgradil se je prvi zdravstveni dom z javnim kopalščem, zgradila se je enostavna kanalizacija vasi, uredila so se gnojšča, greznice, stranišča in smetišča, stanovanjske hiše so se higijensko preuredile ter oskrbel vodovod. S tem je bil prvi korak storjen. Sicer se je še v letu 1927. obrnil Higijenski zavod na vsa sreska načelstva z vabilom, da predlagajo v vsakem srezu po dva za asanacijo prikladna objekta. Ze v naslednjem letu pa je zanimanje za asanacijska dela v vaseh tako poraslo, da je moral Higijenski zavod izmed došlih prošelj obratiti za izvršitev le najnujnejše, ker razpoložljivi krediti niti od daleč niso zadoščali za ugoditev vsem. Delovnost zavoda se je razširila z ustanovitvijo sanitarno-tehničnega oddelka ob koncu leta 1927. Z vsakim dovršenim asanacijskim objektom je zanimanje prebivalstva bolj in bolj narasčalo, prošnje za pomoč so se množile in niti sedanja gospodarska stiska ni zadržala v prebivalstvu želje po izboljšanju obstoječih nehigijenskih razmer. Čim se na primer dogradi v vasi vodovod, karnica ali zajetje, je vzbujeno zanimanje sosednjih naselij, prebivalstvo naenkrat občuti potrebo po dobri pitni vodi tudi tam, kjer se doslej ni niti zavedalo, da pije slabo, umazano vodo. Sanitarno tehnični oddelki že že davno preiščajo, da bi mogli zmogovati vse delo, ki ga podeljeje prosilci od zavoda v pogledu asanacij. Ne glede na to so tudi razpoložljiva denarna sredstva zavoda premajhna, da bi se mogle nuditi prebivalstvu v najnujnejših primerih za asanacijo potrebne podpore.

Od leta 1928. naprej je Higijenski zavod zgradil v banovini še 8 zdravstvenih domov in eno deče okrevališče, povsod z javnimi kopalšči, 30 vodovodov, 15 javnih velikih karnic in mnogo vodnjakov, asaniral celo

vrsto studencev, zgradil v svrhu asanacije vodnjakov mnogo stranišč, greznic, gnojšč ter sodeloval pri gradnji nadaljnjih 6 vodovodov in 2 javnih karnic. Razen tega je pripravil mnogo načrtov za vodovode, karnice, kopalšča, kanalizacije in podobno.

V nasprotju s predvojno dobo se posveča pozornost zlasti najpotrebnejšim krajem, tako kraškemu delu banovine. Ti kraji so najsiromašnejši, obenem pa so napravje za vodno preskrbo prav tu tehnično najtežje in najdražje. V številnih vaseh bo tudi v bodoče mogoča preskrba pitne vode le s pomočjo karnic. Pri doslej zgrajenih karnicah služijo kot lovilne ploskve za deževnico strehe poslopj, ki jih je v večini primerov treba šele kriti z opeko. Letne padavine se gibljejo v mejah od 800 do 1200 mm višine, iz česar sledi potreba razmeroma velikih lovilnih ploskev in velikih vsobnih karnic (100 do 120 m³). Tako velike cisterne stanejo po 60.000 do 70.000 Din. Malokje je možna zgradba manjših gravitacijskih vodovodov, vodnjakov ali studenčnih zajetij. Pravkar pripravlja zavod podrobne načrte za veliki skup. vodovod v Suhi krajini, ki se v glavnem naslanja na predvojni, le v osnutku pripravljeni generalni projekt. Za izvedbo načrta je odobrilo ministristvo socialne politike in narodnega zdravja 15.000.000 dinarjev. Dolžina vodovodnega omrežja bo znašala 110 km. Tako bodo preskrbljeni s pitno vodo najsiromašnejši predeli naše banovine.

Glede izvrševanja objektov za preskrbo z vodo, kakor tudi sploh vseh asanacij postopa zavod po zakonu o asanaciji vasi in po pojasnjujočih ga pravilnikih. V prvi vrsti se ozira na kraje, kjer je potrebna asanacija iz zdravstvenih ozirav ali pa je preskrba z vodo izredno težavna. Pot do asanacije je običajno nastopna: Prebivalstvo nekoga kraja ali občinsko oblastvo ali pa banovinski zdravnik napravi na Higijenski zavod prošnjo, v kateri utemeljuje potrebo po vodni preskrbi prebivalstva in prosi, da napravi zavod krajevni ogled, da bi se ugotovila potreba asanacije in se dala navodila o prvih delih, ki so potrebna za realizacijo objekta. Zavod napravi nato krajevni ogled, odvzame vodne vzorce za bakteriološko, kemijsko in mikroskopsko analizo, ugotovi število prebivalstva in živine, ki prihaja v poštev za uporabo vode, ugotovi zdravstveno stanje prebivalstva, poizveduje po trbušnih nalezljivih boleznih, ki so se pojavljale v kraju v zadnjih desetletjih in priporoči prebivalstvu, da osnuje čimprej vodovodno združgo, ki naj začne zbirati sredstva za napravo. Na prebivalstvo odpade v dravski banovini pri objekti za vodno preskrbo ena tretjina stroškov, drugi dve tretjini pa na državo in banovino. Prebivalstvo prispeva po večini svojo tretjino s težaškimi deli, z dovozom gradbenega materiala in z lesom. Preden pa napravi zavod načrte, še večkrat kontrolira, če gre za vodovodno napeljava, izvir

studenca, ki prihaja v poštev za zajetje, na izdatnost za časa suše. Dnevna uporaba vode znaša danes na našem podeželju že 70 do 80 litrov na vsakega prebivalca, kar je v primeri s predvojno dobo zelo mnogo. Ko se je ugotovila primernost in izdatnost vode, napravi zavod načrte in pozove zainteresirane, da dajo pisмено obvezo, da bodo tretjino vseh stroškov prispevali bodisi z delom ali denarjem, nato pa predloži banški upravi prošnjo, da tudi ona prispeva drugo tretjino. Tretjo tretjino prispeva zavod. Glede na ekonomske razmere prebivalstva je pa ključ za podelitev podpore včasih tudi drugačen. Kolikor je na razpolago brezobrestno posojilo po zakonu o asanaciji vasi, ga dobivajo občine za važne asanacijske objekte. Vendar pa je sporazum s prebivalstvom v zadovah asanacij mnogokrat zelo težaven. V tem oziru ima prav zdravnik dolžnost, da pouči prebivalstvo o velikem pomenu asanacije in da ga pozove na slogo. Ko pa je izvršen objekt za preskrbo z vodo, ga je seveda treba stalno nadzorovati in vzdrževati. To spet spada v področje zdravnika, kajti prebivalstvo hitro zanemari te objekte, ki izgubijo zaradi tega postopno svoj higijenski pomen. Zdravnik mora torej stalno opozarjati prebivalstvo na vzdrževanje vodnih naprav.

V zadnjih letih se je začelo zanimati podeželsko prebivalstvo tudi že za javna letna in zimska kopalšča in za kanalizacijo vasi. Higijenski zavod dela tozadevne načrte, ne more pa priskočiti na pomoč z denarnimi sredstvi zaradi zreduciranih kreditov.

Istotako se stalno dviga stanovanjska higijena podeželja. Pri novih stavbah se povsod opaža težnja, da si gospodar ustvari svetlo, zračno in suho stanovanje. Razen tega tudi občine kot gradbena oblastva prve stopnje dosti skrbno pazijo na to, da se dosedanja higijenski nedostatk kmečkih hiš pri novih gradnjah in prezidavah ne ponove. Delovanje Higijenskega zavoda je tu omejeno na vzgojno delo in napravo načrtov. Standardni načrti manjših in srednjih stanovanjskih hiš, ki jih je izdelal zavod, lahko služijo le za smernice, ker so individualne zahteve posameznikov preveč različne.

Urejevanje greznic in gnojšč vrši Higijenski zavod le še v redkih primerih tam, kjer je to potrebno v zvezi z asaniranjem vodnjakov ali studencev. Skrb za higijensko ureditev hlevov, gnojšč in greznic prevzema v vedno večji meri kmetijski oddelk banke uprave, ki ga pri tem vodijo zlasti gospodarski oziri. Za te svrhe razdeli vsako leto večje količine cementa s pogojem, da gospodarji grade po strokovnih standardnih načrtih.

Brez dvoma dviga izvajanje asanacijskih del na podeželju zdravstveno stanje vasi. Je pa od tedaj, ko so se začele izvajati asanacije sistematično, pa do danes preteklo še premalo let; zato je bil dobrote asanacij deležen le manjši del podeželja, zaradi česar o vidnih uspehih asanacij za prebivalstvo kot celoto še ne moremo govoriti. V tem oziru orjemo še ledino. Eno pa je gotovo: da morata v zvršanih asanacij higijeni in praktični zdravnik hoditi skupno pot v korist splošnega zdravstvenega napredka naroda.

Cele dežele letijo stran

V nekaterih zapadnih državah v Severni Ameriki je euša naredila, da zgornja zemeljska plast razpada v prah, ki ga nosi veter v obliki mogočnih črnih oblakov čez vso ameriško celino vse do Atlantskega oceana. Po računih ameriškega vremenskega urada je na ta način odletelo več kot tri sto milijonov ton zemlje iz rodovitnih kmetij, na mešu pa so ostala tla, kjer ne more skoraj nič rasti. Ta žaloigra se je doigrala letos v teku dvajset osem dni. Vroči veter, ki je vlekkel preko usušene zemlje, je sežgal vso vegetacijo, zlasti mlade rastline in je vzdignil napzornjo zemeljsko plast v zrak tako, da je bilo za nekaj časa sonce zatemnjeno. Kar grozljivo in pošastno se valjilo ti črni oblaki prahu čez deželo. Oni primorajo celo avtomobiliste, da zapustijo svoje vozilo na cesti, in pokrijejo, kjer padejo na zemljo, tla do pet metrov visoko. Bojijo se, da se bodo pokrajine, ki so bile na ta način oropane vegetacije, izpremenile v puščavo, če se ne bo storilo kaj uspešnega zoper to. Podobni pojav se vsako leto v jeseni ponavlja v Južnih morjih. Viharji odnesejo v notranji Avstraliji stotisoče ton zemlje in peska. Vzdignejo namreč zelo drobni pesek v zrak, dostikrat do sedem tisoč metrov in ta leti potem kot letajoč pesek daleč čez obrežja in dobesedno zapraši Južno morje na velike daljave. Posebno trpi Nova Zelandija v jeseni od teh peščenih viharjev. Množino letečega peska, ki pade tam vsako leto na zemljo, cenijo na 50.000 ton, ki se vsuje kot gost rdeč erč po nasadih in gozdovih.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

<p>Uspeh za uspehom zanje, kdor se ob vsaki priliki poslužuje »Jutrovega« malega oglasnika!</p>	<p>Pouk Jesoda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dujaki 13 Din Kdo te najbolje pripravi za pisarn. delo Tečaj za stenotipiste Pouk v strojeopisu, stenografiji, knjigovodstvu, trgovskem računanju, rekinji itd. se ooveri 2. oktobra. Šolnina mesečno Din 100. Rovni popust. Dnevni ali večerni tečaj. Trgovski učni zavod v Ljubljani — Kongresni trg št. 2/II.</p>	<p>Prodam Jesoda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Vabimo Vas k nakupu v asanacijski občini A. Prošek, Sr. Petra cesta 14. 188 Otroške vozičke športne, globoke, igračne, triskolne, košice, za malo denarja solidno blago samo pri S. Rebolj & drug, Ljubljana, Gospodarske t. št. 13.</p>	<p>Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod</p> <p>V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je naš nadvse ljubljeni oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod</p> <p>Franc Modrijan, davčni upravnik v pok.</p> <p>dne 23. t. m. po kratkem trpljenju, v 72. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.</p> <p>Pogreb bo v torek, dne 25. septembra 1934 ob 4. uri popoldne izpred mrtvašnice, Vidovdanska cesta št. 9, na pokopališče k Sv. Križu.</p> <p>V Ljubljani, dne 23. septembra 1934.</p> <p>žalujoči ostali.</p>
--	---	---	---